

N:o 13.

Af herr **E. Wavrinsky**, om bidrag för år 1900 till den internationella fredsbyrån samt den interparlamentariska byrån i Bern.

I motion n:o 1 till 1898 års Riksdag hade den svenska parlamentariska fredsgruppen genom sina komiterade hemställt, att Riksdagen behagade till underhåll af den internationella fredsbyrån i Bern för ett år lemna ett bidrag af 750 kronor. I motiveringen till denna hemställan och genom fullständiga bilagor hade ifrågavarande centralbyrås organisation, verksamhet och mål noga angifvits. Statsutskottet förklarade, »att motionen berör ett ämne, som enligt utskottets mening är synnerligen behjertansvärdt, nemligen sträfvandet för att fredssaken må vinna allt mera tillslutning och tränga sig in i folkens så väl som den enskildes åskådningssätt, ett mål väl värdt att understödja».

Utskottet hemställde likväl, att förenämnda motion icke måtte af Riksdagen bifallas, och anförde såsom skäl, dels att fredsbyrån vore »af ganska ungt datum» (grundades 1891) och »icke genom sin hittills utöfvade verksamhet kunnat anses förebringa tillräckligt skäl för dylikt understöd», dels att »en så allmän anslutning från de europeiska staterna saknas, att deruti skulle ligga ett skäl för Sverige att lemna bidrag».

Mot denna uppfattning hade 10 medlemmar af utskottet, tillhörande Andra Kammaren, reserverat sig under yrkande, »att Riksdagen måtte till underhåll af den internationella fredsbyrån i Bern för en gång bevilja ett anslag af 750 kronor att utgå under år 1899». Ytterligare en medlem af utskottet, likaledes från Andra Kammaren, hvilken vid behandlingen af ärendet i utskottet varit förhindrad närvara, uttalade under debatten sin obetingade anslutning till motionens syfte och yrkade bifall till reservationen.

Andra Kammaren biföll utan votering reservationen, men Första Kammaren afslog framställningen.

I den gemensamma voteringen segrade också denna senare mening, ehuru med icke synnerligen stor majoritet.

Under debatten i Andra Kammaren bemöttes utskottets uppfattning i alla delar. Det visades, att fredsbyrån just af omsorg för sin grannliga uppgift går varsamt och betänksamt fram och redan därför icke har några braskande eller uppseendeväckande resultat att peka på. Men det lider nog intet tvifvel, att de i ögonen fallande, allt mera framträdande yttringarna af sympati för fredssaken, som just på sista tiden försports, leda sitt ursprung ytterst från den tålmodiga, sega och förtröstansfulla, *organiserade* fredsverksamhet, för hvilken fredsbyråerna i Bern, den internationella och den interparlamentariska, äro den sammanhållande och reglerande kraften.

För att trygga sin ställning, som till allra största delen är beroende af tillfälliga bidrag, hufvudsakligen af de mindre bemedlade klasserna, har den internationella fredsbyrån reserverat en del af sina inkomster.

Reserven utgjorde i augusti 1898 9,733: 21 francs eller omkring 7,000 kronor. Men deri ingår anslaget från Danmark, som tills vidare ej återkommer.

Denna reserv har emellertid samlats endast genom personliga uppoffringar af byråns föreståndare, som ända från byråns uppkomst utan ersättning egnat sin tid och sina krafter åt det pröfvosamma, omfattande och ansvarsfulla arbetet.

Med mera tillräckliga och *säkra* inkomster skulle visserligen byrån kunnat uträtta mera, det är högst antagligt, och redan därför är ett bidrag som det här ifrågasatta i sin mån väl motiveradt. Men det är tydligt, att det ifrågasatta bidraget från Sverige dervid ej betyder så mycket. Det är det moraliska stödet, som här afses. Och efter det oförbehållsamma erkännande, 1898 års statsutskott lemnade fredsarbetet, hade man kunnat vänta, att utskottet enhälligt skulle hafva skänkt detta arbetets främsta målsmanskap någon uppmuntran.

Hvilket förtroende fredsbyrån i Bern åtnjuter inom fredsorganisationerna och hvilken utsträckning dessa antagit, framgår otvetydigt af den förteckning å desamma, som medföljer denna motion till utskottet.

Ett erkännande af fredsbyråns uppgift har äfven från svenska regeringen kommit byrån till del, i det hans excellens herr utrikesministern välvilligt lofvat tillstålla byrån ett exemplar af »Sveriges traktater» för att med dess arkiv införlifvas.

Den organiserade fredsverksamheten söker skapa en allmän opinion, som skall förhindra, att civiliserade och högt upplysta folk ödelägga sig sjelfva och hvarandra på grund af tvister, hvilka kunna lösas på den frivilliga öfverenskommelsens eller rättens väg, blott lidelserna och uppbrusningen ej får fälla utslaget. Den vädjar till förnuft och rättvisa, så långt dessa kunna göra sig gällande.

Det gäller att åstadkomma en vidsträcktare tillämpning i mellanfolkliga förhållanden af »de rättens och rättfärdighetens principer, på hvilka staternas säkerhet och folkens välfärd bero», såsom ryska rikets framsynte och hugstore sjelfherskare uttryckte sig i sitt uppseendeväckande fredsmanifest, en yttring af de uppfattningar, den förut ringaktade fredsverksamheten framkallat, som ej kan öfverskattas, om också konferensen ej kommer att lemna djupa spår efter sig.

Den skyndsamhet och beredvillighet, hvarmed Sveriges Konung och regering tillmötesgick tsarens inbjudning till en diplomatisk konferens för hämmande af rustningarna, är en borgen för att fredsverksamheten har ett betydelsefullt stöd från detta håll. Att detta stöd icke är rent tillfälligt eller konstladt synes framgå af bland annat den oförbehållsamma anslutning till skiljedomsidén, hvaråt herr utrikesministern behagade gifva uttryck som följd af det uttalande, jag tillät mig vid remissen af statsverkspropositionen år 1897. Herr excellensen skriver — under medgifvande att åt hans mening får gifvas offentlighet — följande: » — — — tog jag ett steg för att tillmötesgå den af Eder uttalade önskan. *Jag gjorde detta hufvudsakligast för att derigenom i handling visa, att jag erkänner skiljedomstankens stora betydelse*».

På dessa skäl, förutom dem som anfördes i motionen 1898 och under debatten om densamma i Andra Kammaren, tillåter jag mig nu återkomma med en vädjan till Riksdagen, att Sverige i likhet med Schweiz, Norge och Danmark måtte lemna fredsbyrån bidrag för upprätthållande af dess verksamhet. Om ändamålet är behjertansvärdt och godt, böra vi väl ej vänta till de sista att befordra och uppmuntra arbetet för detsamma, helst då de offer, som härför ifrågasättas, äro så obetydliga, att de ej kunna räknas med bredvid dem, som krävas för rustningar och befästningar, vore de än mångfaldigt större.

Men äro vi villiga att gifva det moraliska stödet åt fredsbyrån i Bern, bör det ej ske med den begränsning, att bidraget lemnas blott »för en gång». Då den danska riksdagen begagnade denna form för sitt anslag för ändamålet, gälde det ett belopp af 2,000 kronor, och meningen kan väl ej

vara, att Riksdagen genom sitt förbehåll skulle för all framtid vara afskuren möjligheten att framdeles, om skäl förefinnes, skänka byrån sitt understöd.

Att Riksdagen beslutar för ett år utan att binda sig för framtiden, det är väl det naturligaste.

Den mening har uttalats, att äfven den *interparlamentariska* byrån, *komitén* kallad, som också har sitt säte i Bern och ledes af nationalrådet juris doktor *Gobat* såsom byråns administratör, hvilken byrå utgör förmedlingsorganet mellan de parlamentariska fredsgrupperna i de olika riksförsamlingarna och består af en representant för hvarje af dessa grupper, borde åtnjuta understöd för sin betydelsefulla verksamhet.

Byrån har hittills berott af sammanskott från hvarje grupp, proportionerligt till medlemmarnas i de olika grupperna antal. Men de medel, som på detta sätt samlas, räcka ej långt och tillåta ej ens, att det nödvändigaste sambandet upprättas för att den s. k. interparlamentariska unionen skall kunna verksamt befördra sina syften.

Fråga har därför väckts att hos de respektive riksförsamlingarna söka anslag för verksamhetens vidmagthållande och utveckling.

Norges Storting, som redan 1895 »en Gang for alle» anslog 2,000 kronor för ändamålet, har nu under sistförflutna året lemnat ett anslag af 500 kronor, hvilket anslag är ämnadt att tills vidare utgå årligen.

Den interparlamentariska byrån har till uppgift:

- a) att föra matrikel öfver de nationella parlamentariska grupperna;
- b) att sätta sig i förbindelse med riksdagsmän i olika land i syfte att allestädes åstadkomma upprättande af parlamentariska grupper;
- c) att sammankalla de mellanfolkliga riksdagsmannamötena och draga försorg om verkställandet af deras beslut;
- d) att utgöra centralorgan för de nationella parlamentariska grupperna i allt hvad som rör deras förhållanden inbördes;
- e) att vårda arkivet och samla alla aktstycken rörande mellanfolklig skiljedom och fred;
- f) att öfver hufvud vidtaga alla åtgärder, som äro egnade att främja de mellanfolkliga riksdagsmannamötenas mål.

För den interparlamentariska unionen och dess byrå gälla vidare följande föreskrifter:

Interparlamentarisk konferens hålles hvarje år.

Tillträde till dessa konferenser hafva de parlamentariska gruppernas medlemmar samt f. d. riksdagsmän, hvilka redan hafva deltagit i någon förutvarande konferens.

Konferensen föregås af en *delegeradeförsamling*, hvartill hvarje vederbörligen konstituerad grupp eger utse två medlemmar.

Delegeradeförsamlingen bestämmer konferensens program.

Den interparlamentariska byrån är konferensens verkställande myndighet. Den bildas af en medlem från hvarje i vederbörlig ordning konstituerad parlamentarisk grupp; den medlem, som toges ur den schweiziska representationen, skall vara byråns sjelfskrifne president, med magt såsom byråns administratör («direktör»). Medlemmarna skola för hvarje år utses af konferensen.

REGLEMENTE

för den

INTERPARLAMENTARISKA BYRÅN.

Art. 1.

Den interparlamentariska byrån, upprättad genom den interparlamentariska konferensens beslut i Bern den 31 augusti 1892, sammanträder en gång hvarje år och för öfrigt då fyra af dess medlemmar derom göra framställning.

Medlem, som är hindrad att närvara vid sammanträdet, skall ersättas med en suppleant.

Art. 2.

Kallelse till sammanträde utfärdas af den valde administratören; denne bestämmer äfven ställe och dag för sammanträdet och fastställer arbetsordning efter att hafva rådgjort med sina embetsbröder.

Art. 3.

Den interparlamentariska byrån utser för hvarje sammanträde sin president och vice president. Administratören skall föra protokollet.

Art. 4.

Beslut afgöras med enkel majoritet, hvarje medlem har en röst.

Art. 5.

Administratören är ålagd att verkställa den interparlamentariska byråns beslut, såvida byrån icke annorlunda bestämmer.

Art. 6.

Under tiden mellan sammanträdena rådfrågar administratören byrån genom korrespondens beträffande alla de frågor, för hvilka han anser nödigt taga densamma i anspråk.

Det är hans skyldighet att vid det årliga sammanträdet framlägga budgeten öfver utgifter och inkomster samt räkningar.

Art. 7.

Hvarje medlem af byrån, som, rådfrågad genom bref, icke lemnar svar inom 20 dagar efter skrifvelsens datum, anses hafva godkänt de af administratören gjorda framställningarna.

Art. 8.

Den interparlamentariska byrån afgifver hvarje år till den interparlamentariska konferensen genom administratören berättelse öfver sin förvaltning.

Den svenska parlamentariska fredsgruppen har — i öfverensstämmelse med den interparlamentariska unionens stadgar — konstituerat sig för att *söka vinna erkännande åt och tillämpning af principen, att tvister mellan stater skola, så vidt möjligt, underkastas skiljedom, samt behandla frågor, som röra den internationella folkrätten i ändamål att upprätthålla freden, närmast de nationella ärenden, som äro egnade att befordra detta syfte.*

Gruppen räknade 1898 50 medlemmar, hvaraf 2 från Första och 48 från Andra Kammaren samt 8 f. d. riksdagsmän.

Den parlamentariska unionen grundades i Paris 1888. Konferenser hafva sedan hållits i: Paris 1889, London 1890, Rom 1891, Bern 1892, Haag 1894, Brüssel 1895, Budapest 1896 och Brüssel 1897. 1898 skulle konferensen hafva möte i Lissabon, men i stället hölls byråmöte i Brüssel.

I dessa konferenser hafva *alla* Europas konstitutionellt styrda stater deltagit mer och mindre regelbundet. Deltagarnes antal har vexlat mellan 100 och 500. 1899 års konferens är inbjuden till Kristiania.

De hittills förda förhandlingarna hafva hufvudsakligen omfattat:

- a) skiljedomsfrågans olika stadier; förslag till permanent skiljedomstol;
- b) neutralitetsfrågan;
- c) frågan om skydd för främlingar, utvisningsrätten; samt

d) frågan huru byrån skall kunna göra sitt inflytande gällande i fredens intresse genom utredande af uppstående internationella tvistefrågor, som antaga hotande karakter.

Konferensernas ledande män äro medlemmar af det högt ansedda »*Institut de Droit International*» eller stå med denna förening af rättslärd i den förtroligaste samverkan.

Till närmare belysning af den verksamhet, för hvilken den interparlamentariska byrån är det reglerande centrum, bifogas denna min motion:

1. Kortfattad redogörelse för den interparlamentariska unionens uppkomst och utveckling, dess konstitution och stadgar samt konferensernas fattade beslut;

2. Fullständig redogörelse för konferenserna i Haag, Budapest och Brüssel (2);

3. Essai sur l'organisation de l'arbitrage international. Mémoire aux Puissances par le Chevalier Descamps, sénateur de Belgique, Professeur de Droit international, President de l'Union interparlementaire 1895. Avec le projet d'institution d'une cour permanente d'arbitrage international etc.

Af samme framstående författare har nyligen utkommit: *Le droit de la paix et de la guerre. Essai sur l'évolution de la neutralité et sur la constitution du pacigérat*, hvilket arbete framlades för det interparlamentariska byråmötet i Brüssel 1898 och är afsedt för den diplomatiska konferens, till hvilken tsar Nikolaus inbjudit magterna.

Med stöd af det anförda vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville till understöd af den organiserade fredsverksamheten lemna bidrag för år 1900:

a) till den internationella fredsbyrån i Bern 750 kr. och

b) till den interparlamentariska byrån i Bern 500 kr.

Stockholm den 15 januari 1899.

Edvard Wavrinsky.